

COMISIA EUROPEANĂ

August 2014

Rezumatul Acordului de parteneriat cu România, 2014-2020

Informații generale

Acordul de parteneriat (AP) include cinci fonduri structurale și de investiții europene (fonduri ESI): Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul de coeziune (FC), Fondul social european (FSE), Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (EMFF).

AP vizează următoarele provocări și prioritățile aferente:

- promovarea competitivității și a dezvoltării locale, în vederea consolidării sustenabilității operatorilor economici și a îmbunătățirii atractivității regionale;
- dezvoltarea capitalului uman prin creșterea ratei de ocupare a forței de muncă și a numărului de absolvenți din învățământul terțiar, oferind totodată soluții pentru provocările sociale severe și combaterea sărăciei, în special la nivelul comunităților defavorizate sau marginalizate ori în zonele rurale;
- dezvoltarea infrastructurii fizice, atât în sectorul TIC, cât și în sectorul transporturilor, în vederea sporirii accesibilității regiunilor din România și a atractivității acestora pentru investitori;
- încurajarea utilizării durabile și eficiente a resurselor naturale prin promovarea eficienței energetice, a unei economii cu emisii reduse de carbon, a protecției mediului și a adaptării la schimbările climatice;
- consolidarea unei administrații publice moderne și profesioniste prin intermediul unei reforme sistemice, orientată către soluționarea erorilor structurale de guvernanță.

Aceste fonduri sunt cruciale pentru capacitatea României de a face față provocărilor în materie de dezvoltare pe termen mediu și lung. Acestea vor mobiliza finanțări publice și private suplimentare destinate creșterii și creării de locuri de muncă și vor reduce decalajele regionale și sociale existente în România. Investițiile vor fi direcționate către stimularea activităților de inovare și a competitivității întreprinderilor pentru sporirea valorii adăugate a acestora, stimularea creșterii și creării de locuri de muncă și îmbunătățirea performanței sistemului de cercetare și inovare, inclusiv a calității învățământului superior, a cooperării cu sectorul de afaceri și a investițiilor private. Una dintre provocările cheie ale României este aceea de a-și dezvolta și spori semnificativ potențialul agricol, în prezent extrem de concentrat pe activități cu valoare adăugată mică, în paralel cu sprijinirea procesului de restructurare a exploatațiilor agricole și cu asigurarea forței de muncă necesare din alte sectoare competitive.

Investițiile în capitalul uman și susținerea accesului populației pe piața muncii, precum și a îmbunătățirii competențelor acesteia va reprezenta una din principalele priorități ale României, cu accent pe aspectele evidențiate în recomandările specifice țării. Un accent puternic este plasat pe combaterea șomajului în rândul tinerilor. Fondurile vor finanța

inițiative destinate îmbunătățirii sistemelor de educație și formare, în scopul asigurării unei mai bune corespondențe între competențele forței de muncă și necesitățile pieței, în special în ceea ce privește învățământul terțiar și cel vocațional, punând totodată accentul pe educația și îngrijirea copiilor de vârstă fragedă, pe învățământul primar și secundar, mai ales la nivelul comunităților defavorizate, printre care minoritatea romă. Sectorul sănătății va beneficia la rândul său de un sprijin puternic, fiind vizate comunitățile defavorizate și promovându-se o alternativă la spitale, printre care unitățile de îngrijire medicală primară și ambulatorie sau serviciile de e-sănătate. Totodată, vor beneficia de sprijin din fondurile ESI eforturile României de a trece de la structuri instituționalizate la soluții plasate sub responsabilitatea comunității pentru copii, persoane vârstnice și persoane cu dizabilități. FSE va sprijini, de asemenea, eforturile României de a îmbunătăți calitatea administrației publice naționale prin reforme structurale, asigurând totodată sprijin adaptat instituțiilor publice cheie, plecând de la planurile de acțiune elaborate cu sprijinul Băncii Mondiale.

Investițiile în aceste domenii vor fi esențiale pentru sprijinirea României în sensul ca aceasta să răspundă priorităților strategiei Europa 2020 și recomandărilor specifice țării, precum și reformelor de politică aferente din sectoarele educației, ocupării forței de muncă, incluziunii sociale și administrației publice.

O cotă semnificativă din fondurile ESI va fi alocată extinderii și modernizării infrastructurii de transport a României, în acord cu planul general pentru viitor care va creiona rețeaua existentă până în anul 2030. În paralel, vor fi continuate investițiile în sectorul deșeurilor, al apei și al apei uzate, în sensul conformării la cerințele de mediu.

În ceea ce privește zonele rurale ale României, finanțările din FEADR vor promova creșterea gradului de inovare și a competitivității în sectorul agroalimentar, precum a valorii adăugate a produselor. Agricultorii vor beneficia de asistență pentru dezvoltarea sau restructurarea propriilor întreprinderi, iar diversificarea activităților economice va reduce dependența excesivă de agricultură existentă în prezent și va îmbunătăți perspectivele creării de locuri de muncă în zonele rurale. Aceasta va fi corelată cu o gestionare atentă a resurselor naturale, centrată pe conservarea bogatei biodiversități naturale a României și pe promovarea gestionării durabile a terenurilor agricole și forestiere. Sărăcia din mediul rural va fi combătută prin investiții destinate modernizării infrastructurii de bază și ameliorării accesului la servicii, în vederea îmbunătățirii calității vieții în comunitățile rurale și creării condițiilor pentru dezvoltare locală.

În ceea ce privește sectorul pescuitului și acvaculturii din România, EMFF va contribui la sprijinirea obiectivelor în materie de dezvoltare durabilă din cadrul politicii comune în domeniul pescuitului. În vederea atingerii acestor obiective, investițiile vor fi direcționate către proiecte care limitează impactul pescuitului asupra mediului marin, alături de noi forme de venit, și care diversifică și conferă valoare adăugată produselor din sectorul pescuitului și acvaculturii.

Totodată, provocările și discrepanțele teritoriale vor fi combătute prin instrumentele locale de dezvoltare. Dezvoltarea plasată sub responsabilitatea comunității (CLLD) va fi implementată în zonele rurale (LEADER), în zonele defavorizate din centrele urbane și din regiunile de pescuit și de coastă, unde există activități de pescuit și exploatații de acvacultură, în timp ce investițiile teritoriale integrate (ITI) vor sprijini Delta Dunării. Totodată, poliile metropolitane de creștere și centrele urbane vor beneficia de sprijin prin intermediul unor strategii integrate, iar România va continua să sprijine în mod activ dezvoltarea strategiei pentru regiunea Dunării.

România a ales să finanțeze investițiile din cadrul tuturor celor 11 obiective tematice definite în cuprinsul regulamentelor. Detalii privind obiectivele tematice sunt prezentate în tabelul 1.

Rezultate preconizate selectate

Sprrijinul din fondurile ESI va contribui în mod substanțial la promovarea capacității României de a realiza obiectivele prioritare cheie de dezvoltare de la nivel național și comunitar, *printre care*:

- Obiectivele Europa 2020:
 - peste 1 miliard € alocați pentru cercetare și dezvoltare (C&D) și pentru inovare (OT1), în sprijinul atingerii obiectivului național de 2 % din PIB investiți în C&D (în comparație cu 0,49 % în anul 2012);
 - o economie mai eficientă din punct de vedere energetic, 3,9 miliarde € urmând să fie investite pentru sprijinirea trecerii la o economie cu emisii reduse de carbon (OT4), inclusiv extinderea la scară mai largă a energiilor din surse regenerabile (ținta de 24 %);
 - un efort substanțial în materie de incluziune socială (OT9), fiind alocate 3,4 miliarde € pentru combaterea provocărilor severe de ordin social cu care se confruntă România, precum și pentru sprijinirea obiectivului de reducere cu 580 000 a numărului de persoane amenințate de sărăcie sau de excluziune (în comparație cu anul 2008);
 - creșterea gradului de participare pe piața muncii (OT8), punându-se un accent deosebit pe populația tânără, în scopul atingerii țintei de ocupare a forței de muncă la nivel național de 70 % (beneficiind de 2,2 miliarde €);
 - contribuirea la reducerea ratei abandonului școlar timpuriu până la 11,3 % și creșterea gradului de participare din învățământul terțiar până la 26,7 % (OT10), printr-o investiție de 1,65 mld. EUR.
- Obligații care decurg din Tratatul de aderare
 - continuarea dezvoltării serviciilor de apă și apă uzată, în acest sens fiind alocate peste 3 miliarde € în cadrul OT6, asigurându-se conformitatea cu standardele a aglomerațiilor cu peste 10 000 de locuitori și contribuindu-se în mod substanțial la modernizarea aglomerațiilor mai mari de 2 000 de locuitori;
- Stimularea competitivității naționale:
 - continuarea dezvoltării rețelei naționale de servicii în bandă largă și a accesului de generație viitoare (NGA), prin intermediul OT2 și a LEADER, cu o viteză de minimum 30 Mbps, în special în zonele rurale, abordând în paralel problema ratei scăzute de abonare prin măsuri corespunzătoare (formare, e-servicii, e-guvernare) la nivelul tuturor priorităților;
 - creșterea productivității și a valorii adăugate din sectoarele agriculturii, pescuitului și acvaculturii, stimulând participarea tinerilor fermieri și pescari;
 - creșterea competitivității operatorilor economici și a ratelor de supraviețuire a IMM-urilor tinere, prin sprijin direct și scheme de inginerie financiară, în cadrul OT3;
 - continuarea consolidării dotărilor și a fiabilității rețelei de transport, fiind alocate în acest sens 20 % din fondurile ESI în cadrul OT7, în scopul măririi accesibilității regiunilor și a atractivității investițiilor industriale;

- o soluționarea deficiențelor administrative prin reforme sistemice la nivelul guvernantei și administrației, în acest sens fiind alocate 800 milioane €.

Buget

În perioada 2014-2020, fondurile alocate României sunt de aproximativ 22,4 miliarde € în cadrul politicii de coeziune (FEDR, FSE, Fondul de coeziune), la care se adaugă încă 106 milioane € din Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (alături de o alocare identică din FSE). Fondurile alocate pentru dezvoltarea sectorului agricol și a zonelor rurale vor fi suplimentate cu 8 miliarde € din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR). Alocarea pentru Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (EMFF) se ridică la aproximativ 168 milioane €. Detaliile privind alocarea sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Având în vedere sfera largă a provocărilor cu care se confruntă România, toate obiectivele tematice vor beneficia de sprijin. Totuși, România va direcționa 51,2 % din fondurile FEDR către C&D (OT1), TIC (OT2), competitivitate (OT3) și economia cu emisii reduse de carbon (OT4), cu 5,5 miliarde € peste pragul minim impus. În mod similar, resurse semnificative sunt direcționate către OT4, în acest sens fiind rezervate 3,25 miliarde € reprezentând 30 % din alocarea FEDR și mult peste pragul minim impus, provenind în mare parte din sprijinul preconizat pentru reabilitarea termică a clădirilor.

Cota FSE din fondurile structurale (FEDR și FSE) se ridică la 30,8 %, adică aproximativ 4,8 miliarde €, potrivit cotei minime impuse, o cotă de 23 % fiind alocată pentru incluziune socială și combaterea sărăciei, peste pragul minim impus de 20 %.

Resursele FEADR (39 % din totalul alocărilor) sunt direcționate într-o măsură semnificativă către biodiversitate, gestionarea durabilă a terenurilor și către atenuarea schimbărilor climatice în sectorul agricol și forestier și adaptarea la acestea (în cadrul OT 4, 5 și 6), precum și către competitivitate în sectorul agricol și în cel al procesării alimentelor (29 % în cadrul OT3).

Întregul teritoriu al României, cu excepția regiunii capitalei București-Ilfov, intră în categoria regiunilor mai puțin dezvoltate. Având în vedere nevoile puternice de dezvoltare ale Bucureștiului și, în special, importanța acestei regiuni mai ales în ceea ce privește activitățile de cercetare și dezvoltare, România a decis să majoreze alocarea pentru București-Ilfov a 839 milioane € prin transferul cotei maxime de 3 % dinspre regiunile mai puțin dezvoltate.

Arhitectura programelor

Obiectivele politicii de coeziune vor fi realizate prin intermediul a 8 programe operaționale (OP), deci cu 1 program mai puțin în comparație cu perioada 2007-2013:

- Programul pentru competitivitate (FEDR), vizând obiectivele tematice 1 și 2;
- Programul privind infrastructura de anvergură (transport, mediu și energie), finanțat din FEDR și din Fondul de coeziune, în cadrul obiectivelor tematice 6 și 7;
- Programul regional (FEDR), care se adresează nevoilor regionale și locale (în cadrul obiectivelor tematice 1, 3, 4, 6, 8 și 9);
- Programul privind asistența tehnică (FEDR), care sprijină gestionarea fondurilor ESI;
- Programul privind capitalul uman (FSE), în cadrul obiectivelor tematice 8, 9 și 10, care abordează prioritățile din domeniul ocupării forței de muncă, al educației și al incluziunii sociale;

- Programul privind capacitatea administrativă (FSE), în cadrul obiectivului tematic 11, care abordează reforma administrativă și sprijinul pentru instituțiile publice;

În ceea ce privește perioada 2007-2013, la nivel național va exista un singur program de dezvoltare rurală (finanțat din FEADR) și un program pentru pescuit și afaceri maritime (finanțat din EMFF).

Detalii privind alocările pentru aceste programe sunt prezentate în tabelul 2.

Tabelul 1: Alocare: defalcare pe obiective tematice și fonduri (cu excepția cooperării teritoriale).

	FEDR	FSE	FC	FEADR	EMFF	TOTAL
1. Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării	973,404,255	-	-	93,523,400	-	1,066,927,655
2. Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor, precum și îmbunătățirea utilizării și a calității acestora	531,914,894	-	-	-	-	531,914,894
3. Sporirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru EMFF)	744,680,851	-	-	2,287,993,961	84,210,685	3,116,885,497
4. Sprijinirea trecerii la o economie cu emisii reduse de carbon în toate sectoarele	3,248,063,830	-	159,574,468	486,179,372	3,368,427	3,897,186,096
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, precum și a prevenirii și gestionării riscurilor	-	-	478,723,404	1,536,222,695	-	2,014,946,099
6. Conservarea și protejarea mediului și promovarea eficienței resurselor	926,404,255	-	2,892,443,785	1,115,224,800	37,052,701	4,971,125,541
7. Promovarea unui transport durabil și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore	2,728,208,359	-	3,404,255,320	-	-	6,132,463,679
8. Promovarea sustenabilității și a calității locurilor de muncă și sprijinirea mobilității lucrătorilor	101,063,830	1,563,930,485	-	529,921,367	33,684,278	2,228,599,960
9. Promovarea incluziunii sociale, precum și combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare	521,276,596	1,133,855,426	-	1,752,959,222	-	3,408,091,244
10. Investiții în educație, instruire și învățământ vocațional pentru competențe și învățare pe tot parcursul vieții	361,702,128	1,257,101,071	-	35,270,500	-	1,654,073,699
11. Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă	265,957,447	531,063,830	-	-	-	797,021,277
Asistență tehnică	323,404,255	288,085,106	-	178,368,085	10,105,280	799,962,726
TOTAL	10,726,080,699	4,774,035,918	6,934,996,977	8,015,663,402	168,421,371	30,619,198,367

Alocarea pentru Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (YEI) se ridică la 212 milioane € (jumătate din alocarea specială pentru YEI și jumătate din FSE).

Tabelul 2: Alocarea pentru programe

Program	Fonduri ESI	alocare
PO dedicat infrastructurii de anvergură	FEDR	2.483.527.507
	FC	6.934.996.977
PO dedicat capitalului uman	FSE+YEI	4.326.838.744
PO dedicat capacității administrative	FSE	553.191.489
PO dedicat competitivității	FEDR	1.329.787.234
PO dedicat asistenței tehnice	FEDR	212.765.960
PO regional	FEDR	6.700.000.000
PNDR	FEADR	8.015.663.402
FMAOP	EMFF	168.421.371
Total		30.725.192.684